

WYWIAD Z GRZEGORZEM UZDAŃSKIM,
NAUCZYCIELEM W SPOŁECZNYM GIMNAZJUM NR 20
PRZY UL. RASZYŃSKIEJ 22 W WARSZAWIE

JAK PRZYGOTOWAĆ NAUCZYCIELI I NAUCZYCIELKI DO PRACY I DIALOGU W WIELOKULTUROWEJ KLASIE?

Autorka: Iwona Kryczka

Wywiad z Grzegorzem Uzdańskim znajdziesz tutaj:

➔ <https://www.youtube.com/watch?list=PLD4KSOFXmjZv2iBB00tw9LPAZwSB0oImj&v=hZdy0rL2jgU>

Czas pracy: 45 minut (w tym film ok. 15 minut)

Szkolenie rady pedagogicznej/zespołu nauczycieli i nauczycielek

WPROWADZENIE

1. Przed projekcją filmu zapytaj uczestników i uczestniczki warsztatu o ich doświadczenia w pracy w klasie międzykulturowej.
2. Połącz grupę na 4 – 5 osobowe zespoły i rozdaj im karty pracy. Wyjaśnij, że po projekcji filmu dyskutować będą na temat wyzwań mogących pojawiać się w pracy w szkole/klasie zróżnicowanej kulturowo i sposobów radzenia sobie z nimi, jak również na temat korzyści wynikających z pracy z wielokulturową grupą.
3. Krótko przedstaw szkołę, w której pracuje Grzegorz Uzdański (szkoła społeczna, z stosunkowo wysokim czesnym, gdzie rada pedagogiczna i rodzice zdecydowali się na specjalny system stypendialny umożliwiający przyjęcie uczniów i uczennic z doświadczeniem migracyjnym lub w trudnej sytuacji materialnej bez wnoszenia opłat za naukę) <http://stronarasz.idu.edu.pl/>.

PRACA WŁAŚCIWA

4. Obejrzyjcie wspólnie film.
5. Zaprosz grupy do dyskusji nad tematami ujętymi w karcie pracy. Poproś o zapisywanie wniosków w karcie lub na flipcharcie.
6. Po upływie wyznaczonego czasu (około 16 minut) poproś osoby reprezentujące grupy o przedstawienie zebranych informacji. Zwróć szczególną uwagę na następujące aspekty:
  - a) rola szkoły w procesie adaptacji uczniów i uczennic z doświadczeniem migracyjnym
  - b) kompetencje międzykulturowe nauczycieli i nauczycielek – jak można je doskonalić?
  - c) przejawy nietolerancji wśród uczniów i uczennic – jak można im przeciwdziałać?

PODSUMOWANIE

Czego możemy nauczyć się o tworzeniu przyjaznego klimatu szkoły wielokulturowej na podstawie obejrzanego filmu?

Wskazówka merytoryczno-metodyczna:

Szkoły i klasy stają się coraz bardziej zróżnicowane kulturowo. Oprócz naszych uczniów i uczennic z grup mniejszościowych (religijnych, narodowych czy etnicznych) mamy coraz więcej dzieci migrantów, uchodźców czy reemigrantów. W związku z tym niezwykle ważny jest rozwój kompetencji międzykulturowych nauczycieli i nauczycielek pracujących z dziećmi i młodzieżą. Od kilku lat zwiększa się oferta szkoleń edukacyjnych, przybywa literatury i materiałów filmowych w tym zakresie, które można wykorzystać w pracy z młodzieżą na zajęciach szkolnych.

Nasz kolejny film – wywiad z Grzegorzem Uzdańskim, nauczycielem ze Społecznego Gimnazjum nr 20 w Warszawie, możesz wykorzystać do szkolenia rad pedagogicznych czy zespołu nauczycieli i nauczycielek w tym zakresie. Fragmenty filmu możesz wykorzystać także w czasie lekcji z młodzieżą.

Zwróć uwagę na pozytywny stosunek nauczyciela do pracy z wielokulturowymi klasami, pomimo świadomości wyzwania jakie się z tym wiąże np. istnienia bariery językowej.

Załącznik nr 1

Karta pracy do wywiadu:

- 1 Czy w Waszej szkole uczą się dzieci z doświadczeniem migracyjnym, uchodźczym? Jeśli tak – to z których państw pochodzą?
- 2 Czym kierowała się rada pedagogiczna szkoły i rodzice dzieci uczących się w warszawskim gimnazjum na Raszyńskiej, decydując się na wprowadzenie stypendiów dla dzieci z doświadczeniem migracyjnym, bądź w trudnej sytuacji materialnej?
- 3 Jakie wyzwania wiążą się z tworzenia międzykulturowych klas? Jak radzi sobie z nimi kadra pedagogiczna w warszawskim gimnazjum na Raszyńskiej?
- 4 Jakie korzyści wynikają z tworzenia międzykulturowych klas dla ich uczniów i uczennic (polskich i tych z doświadczeniem migracyjnym)?
- 5 Wypowiedź nauczyciela Grzegorza Uzdańskiego: „Ciekawa rzecz – stwarzać okazje do robienia czegoś wspólnie z innymi dziećmi”. Jakie „okazje do robienia czegoś wspólnie” można stworzyć w Waszych szkołach?
- 6 Jaka jest rola nauczyciela i nauczycielki w pracy z młodzieżą w wielokulturowej klasie. Które kompetencje międzykulturowe powinien/powinna rozwijać?
- 7 Jak można przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu w takich klasach (przykłady z filmu i własne)?
Wypowiedź Grzegorza Uzdańskiego: „To jest delikatna sprawa z kim się żyją, a z kim nie”.
- 8 Jakie metody pracy można polecić w przypadku pracy z dziećmi i młodzieżą mającymi trudności z językiem polskim?
- 9 Zapoznacie się z zasadami edukacji międzykulturowej i zasadami pracy w szkole wielokulturowej (załączniki nr 3 i nr 4). Czy Wasze propozycje pracy w klasie międzykulturowej są z nimi zgodne?

Załącznik nr 2

Polecana literatura:

- 1) materiały edukacyjne (w tym scenariusze rozmów o uchodźcach) i wskazówki metodyczne i merytoryczne opracowane w ramach projektu „Rozmawiajmy o uchodźcach” realizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej <http://www.ceo.org.pl/pl/migracje/materiały-edukacyjne>
- 2) Bohosiewicz M., Czerniejewska I., Halik T., Jurewicz J., Kornacki P., Kuspys P., Marek A., „Imigranci w mojej klasie”, Vox Humana, Warszawa 2010
- 3) Brotto F., Huber J., Karwacka – Vogelle K., Neuner G., Ruffino R., Teutsch R., „Kompetencje międzykulturowe dla wszystkich. Przygotowanie do życia w różnorodnym świecie”, ORE 2014
- 4) Czerniejewska I., Kosowicz A., Marek A., „Uchodźca mój dobry sąsiad”, Fundacja Kultury Chrześcijańskiej „Znak”, Kraków 2009
- 5) Czerniejewska I., Marek A., „Uchodźca w mojej klasie”, Vox Humana Warszawa 2010
- 6) red. Klorek N., Kubin K., „Innowacyjne rozwiązania w pracy z dziećmi cudzoziemskimi w systemie edukacji. Przykłady praktyczne”, Fundacja na Rzecz Różnorodności Społecznej, Warszawa 2012

Załącznik nr 3

Magdalena Rud – Trzy zasady pracy w szkole wielokulturowej (na podstawie publikacji „Innowacyjne rozwiązania w pracy z dziećmi cudzoziemskimi w systemie edukacji. Przykłady praktyczne”, red. Klorek N., Kubin K., Fundacja na Rzecz Różnorodności Społecznej, Warszawa 2012)

Trzy zasady pracy w szkole wielokulturowej:

1. Zasada rozwijania szkoły pluralistycznej poprzez szerzenie wiedzy o kulturach i krajach pochodzenia.
2. Zasada traktowania dzieci i młodzieży indywidualnie z poszanowaniem różnic kulturowych i religijnych.
3. Zasada aktywnej postawy wobec dzieci nieznających języka polskiego.

Załącznik nr 4

UNESCO, 2007 – Zasady edukacji międzykulturowej i etykieta komunikacji międzykulturowej (w: „Kompetencje międzykulturowe dla wszystkich. Przygotowanie do życia w różnorodnym świecie”)

Zasady edukacji międzykulturowej

Zasada I: Edukacja międzykulturowa szanuje tożsamość kulturową osób uczących się, zapewniając wszystkim dostęp do edukacji na wysokim poziomie i dostosowanej do kontekstu kulturowego.

Zasada II: Edukacja międzykulturowa zapewnia każdej osobie uczącej się wiedzę wzorce postaw oraz umiejętności kulturowe, niezbędne do czynnego i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Zasada III: Edukacja międzykulturowa zapewnia każdej osobie uczącej się wiedzę, wzorce postaw oraz umiejętności kulturowe, pozwalające jej wnieść własny wkład w poszanowanie, zrozumienie i solidarność pomiędzy jednostkami, grupami etnicznymi, społecznymi, kulturowymi, religijnymi i narodami.

ETYKIETA KOMUNIKACJI MIĘDKULTUROWEJ

Zasady komunikowania się w grupie wielokulturowej:

- Zasada 1: Powstrzymuj się przed bezrefleksyjnym przyjmowaniem interpretacji, założeń i osądów.
- Zasada 2: Wykraczaj poza własny punkt widzenia.
- Zasada 3: Bądź gotów do tłumaczenia innym tego, co dla ciebie jest oczywiste.
- Zasada 4: Słuchaj i zadawaj pytania.
- Zasada 5: Korzystaj z umiejętności krytycznego myślenia.
- Zasada 6: Wymieniaj poglądy.
- Zasada 7: Skupiaj się na rozwiązaniach, nie na problemach.